

Stödjande dokument

Datum: 2026-10-05

Granskad av: Johanna Begby
Thyselius, regionjurist

johanna.begby.thyselius@vgregion.se

Västra Götalandsregionen

Koncernkontoret

Handläggare: Minna Niemelä

minna.niemela@vgregion.se

Väglädning

Studenter med skyddade personuppgifter

Vanliga frågor och svar

Inledning

Det händer att studenter med skyddade personuppgifter ska göra sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU)/praktik i Västra Götalandsregionen (VGR).

Det är viktigt att hantera studenter med skyddade personuppgifter extra säkert då det kan få omfattande konsekvenser för studenten och dess anhöriga om uppgifterna hamnar i orätta händer.

Syftet med detta dokument är att svara på vanliga frågor när studenter med skyddade personuppgifter ska genomföra sin VFU/praktik inom VGR.

Dokumentet innehåller exempel på vem som ska delta i riskbedömningar och dialoger om eventuella anpassningar. Detta är endast en vägledning om vilka som kan delta, vem som är mest lämpad att delta kan variera mellan olika förvaltningar, verksamhetsområden och enheter.

Vad är skyddade personuppgifter?

Skyddade personuppgifter är ett samlingsnamn på de skyddsåtgärder en person kan få om personen lever under någon form av riktad hotbild eller yrkesroller med känsliga uppdrag (exempelvis poliser och åklagare).

Observera att vi oftast inte får veta vilken skyddsnivå en person har. I systemen ser vi att någon har skyddade personuppgifter då det blir stjärnor (*) i systemen.

Det finns tre nivåer av skyddade personuppgifter:

- Sekretessmarkering
- Skyddad folkbokföring
- Fingerade personuppgifter

Sekretessmarkering

Sekretessmarkering är en lägre nivå av skyddade personuppgifter och gäller normalt sett i tre år. Uppgifter om en person med sekretessmarkering är som utgångspunkt offentliga och blir inte sekretessbelagd enbart på grund av sekretessmarkeringen.

Sekretessmarkeringen har inte i sig någon självständig betydelse, det är i stället en varningssignal om behovet av att göra en noggrann menprövning när uppgifter om en person begärs ut.

Det framgår inte av själva sekretessmarkeringen vilken eller vilka uppgifter om personen som kan vara skyddsvärda. Myndigheten måste göra en noggrann menprövning för varje uppgift som efterfrågas och bedöma om det kan antas att den enskilde kan lida men om uppgiften lämnas ut.

Skyddad folkbokföring

Skyddad folkbokföring är den högsta nivån av skydd en person kan beviljas från Skatteverket. Skyddad folkbokföring kan bli aktuellt för någon som riskerar att utsättas för brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier och gäller normalt sett tills vidare.

Om en person har skyddad folkbokföring framgår inte hans verkliga adress i folkbokföringsregistret. Personen folkbokförs i en annan kommun under rubriken ”På kommunen skriven”

Fingerade personuppgifter

Vid särskilt allvarligt hot kan polisens nationella operativa avdelning ge tillstånd till en person att använda annan identitet.

Eftersom personen har en ny identitet ska vi som arbetar i Västra Götalandsregionen inte känna till detta. Om vi ändå skulle få veta att personen har en ny identitet ska vi aldrig koppla ihop den nya identiteten med den gamla.

Särskilt om behörighet i patientjournaler

Enligt 4 kap 3 § patientdatalagen (PDL) ska en vårdgivare se till att åtkomst till patientuppgifter dokumenteras. Det framgår även att vårdgivaren ska göra systematiska och återkommande kontroller. Enligt 4 kap 9a § HSLF-FS 2016:40 ska användarens identitet framgå av loggarna från journalsystemen. Det krävs således att det går att identifiera vem det är som varit inne i en patients journal.

Även patient har rätt att ta del av information om vem som har tagit del av hans uppgifter, vilket framgår av 8 kap 5§ PDL.

Detta innebär att det inte är tillåtet med fiktiva namn i journalen.

Frågor och svar

Jag är student och har skyddade personuppgifter, kan jag göra min verksamhetsförlagda undervisning (VFU)/praktik inom VGR?

Ja du kan göra din VFU/praktik inom VGR även om du har skyddade personuppgifter.

Beroende på vilket skyddsbehov du har kan det krävas anpassningar under din VFU/praktik.

Vid ett väldigt högt skyddsbehov eller om hot finns inom VGR kan det vara så att du inte kan uppfylla alla mål.

Kommer jag inte kunna arbeta inom hälso- och sjukvården om jag har skyddade personuppgifter?

Du kan arbeta inom hälso- och sjukvården även om du har skyddade personuppgifter.

Huruvida du kan arbeta patientnära beror på vilket behov av skydd just du har. Om ditt namn inte överhuvudtaget får finnas i journalen eller loggar kan du inte arbeta med patienter.

Vem bedömer vilket skyddsbehov jag har?

I första hand är det du som har skyddade personuppgifter som bedömer hur stort behov av skydd du behöver.

Vad händer om mitt namn inte kan förkomma i journalen eller loggarna?

Du får tillsammans med lärosätet och studierektor/handledare/chef undersöka om det är möjligt att genomföra VFU/praktiken utan att ha åtkomst till patientjournalen. Huruvida du kan nå kursmålen är en diskussion mellan dig, lärosätet och studierektor/handledare/chef.

Observera att andra personer kan reagera/uppmärksamma om du inte har åtkomst till patientjournalen eller har anpassade lösningar. Detta kan innebära att du/handledaren/chef får frågor om orsaken eller att personerna misstänker att du har skyddade personuppgifter. Beakta detta i riskbedömningen.

Kan jag använda min handledares behörighet för att läsa i patientjournalen?

Nej. Du kan inte använda din handledares behörighet för att läsa eller skriva i patientjournalen.

Vem kan ta del av patientjournalen och loggarna?

- Patienten kan ta del av sin patientjournal och kan begära loggar för att se vem som varit inne i hens journal
- Medarbetare inom VGR kan ta del av patientjournalen genom journalsystem eller Sieview
- Hälso- och sjukvårdspersonal hos andra vårdgivare (andra regioner, privata vårdgivare osv) kan ta del av patientjournalen via Nationell patientöversikt (NPÖ)
- Administrativ personal och loggranskare kan ta del av loggar som en del av den systematiska loggranskningen.
- Andra kan komma att ta del av patientjournalen/loggarna om vi är skyldiga enligt lag att lämna ut dem. Exempelvis kan vi behöva lämna ut patientjournalen/loggarna till polisen, socialtjänsten eller andra myndigheter.
 - Även närstående till patienten och försäkringsbolag kan komma att ta del av handlingarna om patienten gett sitt samtycke.

Vem får veta att jag har skyddade personuppgifter?

De som får veta att du har skyddade personuppgifter är studierektor, handledare och chef. Även administrativ personal så som systemadministratörer får också kännedom om att du har skyddade personuppgifter.

Vem gör riskbedömningen?

Riskbedömning görs lämpligen av studenten, studierektor, representant från lärosäte och eventuellt andra funktioner så som säkerhetsfunktionen, verksamhetschef osv.

Kom ihåg att du som student kommer i kontakt med många personer när du gör din praktik/VFU i VGR. Du kommer att träffa medarbetare på enheten, administrativ personal, patienter och närstående. Du kan också träffa andra besökare och extern personal (byggarbetare, elektriker m.fl.) som befinner sig i lokalerna.

Nedan följer några exempel på situationer med olika risknivåer. Observera att det endast är exempel och varje situation är unik. Dialog med studenten krävs alltid för att bedöma risken för just den studenten.

Exempel på olika situationer

1. Christos har skyddade personuppgifter för att han är gift med en åklagare. Skyddet finns främst för att Christos och hans partners hemadress ska skyddas. *Sannolikt kan Christos namn synas i journalen utan risk för hans eller hans partners liv och hälsa.*
2. Anna har skyddade personuppgifter efter att hon lämnat sin våldsamma ex-partner. Om Ex-partnern hade fått veta vart i landet Anna befinner sig finns en risk att Anna kommer att skadas. *Kan vara olämpligt/farligt om Annas namn finns i journalen/loggar. Det är dock osannolikt att ex-partnern får ta del av dessa uppgifter eftersom journaler/loggar endast lämnas ut till patient, tredje part som har patientens samtycke eller myndigheter som har rätt att ta del av journaluppgifter. Om ex-partnern bor i VGR är risken något högre eftersom Anna och ex-partnern kan stöta på varandra i vården.*
3. Kajsa har skyddade personuppgifter på grund av att hon levt i en socialt kontrollerande familjeform. Hennes familj och släkt försöker ta reda på vart i landet Kajsa befinner sig. Kajsa har släktingar som arbetar inom VGR. *Sannolikt för hög risk för Kajsa. Inte omöjligt att hennes släktingar får kännedom om att Kajsa befinner sig i VGR och sannolikt kommer slakten också kunna ta reda på vilken del av regionen Kajsa befinner sig i.*

Vilka lösningar kan finnas om jag inte kan synas i patientjournalen eller loggarna?

Vilken lösning som är aktuell för dig beror på vilken hotbild som finns och vad dina kursmål är. Du behöver tillsammans med ditt lärosäte och studierektor/handledare/chef diskutera förutsättningarna för praktik/VFU.

Om du är i en situation som liknar exempel 3 ovan kan en lösning vara att du gör din VFU/praktik inom en annan region. Detta för att minimera risken att du stöter på släktingar eller andra personer med koppling till familjen på din VFU/praktik.

Om du behöver andra lösningar för att klara dina kursmål kan det vara lämpligt att vara på en avdelning/enhet med färre studenter.